

Valmius- ja turvallisuuslautakunta 31.10.2024 § 24

Valmius- ja turvallisuuslautakunnan lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2025 talousarvioksi sekä vuosien 2025–2027 taloussuunnitelmaksi

Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelman sekä talouden tasapainottamistoimenpiteiden vaikutusten arvioinnissa on huomioitava seuraavat keskeiset tekijät ja riskit pelastustoimen palvelutasopäätöksessä asetettujen tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta:

1. Kaluston elinkaari ja riittävyys: Suunnitellut säästötoimenpiteet, jotka hidastavat kaluston uusimista, voivat heikentää työturvallisuutta ja toimintakykyä. Kaluston käyttöiän pidentäminen altistaa työntekijät lisääntyneelle turvallisuusriskille sekä toiminnalliselle epävarmuudelle, erityisesti, jos varakalusto puuttuu. Myös asentajavajaus pidentää korjausaikoja, mikä lisää kumuloituvia riskejä ja vaikuttaa toiminnan luotettavuuteen.

2. Henkilöstön jaksaminen ja työvuororesurssien hallinta:

Henkilöstön siirtäminen maantieteellisesti laajalla alueella aiheuttaa sekä taloudellisia että ajallisia kuluja. Tämä siirtely kuormittaa henkilöstöä erityisesti ylitöiden kasvaessa, mikä vaikuttaa heidän jaksamiseensa ja saattaa heikentää suoritustasoa. Jaksamisen turvaaminen ja lakisääteisen miehitysvahvuuden säilyttäminen ovat kriittisiä tavoitteiden toteutumiseksi, sillä työntekijöiden hyvinvointi heijastuu suoraan palvelun laatuun ja turvallisuuteen.

Koulutetun työvoiman riittävyys tulee varmistaa. Keskeistä koulutukseen hakeutumisessa on se, että koulutuspaikkoja järjestetään riittävästi alueille, missä työvoiman tarve on suurinta. Kynnys kouluttautua tietylle alalle kasvaa, jos joutuu lähtemään kauaksi kotoa opiskelemaan useiksi vuosiksi.

3. Palveluiden saavutettavuus ja sopeutustoimenpiteiden

vaikutukset: Talousarvion ja -suunnitelman maininta sopeutustoimenpiteiden mahdollisesta vaikutuksesta palveluiden saavutettavuuteen on huomionarvoinen riski. Mahdolliset säästöt, erityisesti kaluston ja henkilöstöresurssien osalta, voivat heikentää palveluiden saatavuutta ja toimintavalmiusaikoja, mikä vaarantaa pelastustoimen saavutettavuuden.

4. Valvontamaksujen yhdenmukaistaminen: Valvontamaksujen yhtenäistämistoimi on taloudellisesti järkevä ja tukee alueellista tasapainoa. Vaikka eri hyvinvointialueiden käytännöt voivat vaihdella, LU-alueella yhdenmukainen valvontamaksukäytäntö on perusteltu toimi palveluiden rahoituksen turvaamiseksi.

Yhteenvetona, talousarvio ja taloussuunnitelma sisältävät merkittäviä sopeutustoimia, jotka voivat vaikuttaa pelastustoimen tavoitteiden toteutumiseen ja luovat riskejä erityisesti palveluiden saatavuuden, työturvallisuuden ja henkilöstön jaksamisen osalta.

5. Muuta huomioitavaa

Euroopan heikentynyt ulko- ja turvallisuuspoliittinen tilanne heijastuu Suomen sisäisen turvallisuuden ylläpitoon ja pelastusalan ammattilaisten työhön. Lautakunta huomauttaa, että sisäistä turvallisuutta ylläpitävät toimijat kuten pelastuslaitos ovat Ukrainassa joutuneet Geneven sopimuksen vastaisesti suoraan sotilaallisten hyökkäysten kohteeksi ja pelastusalan ammattilaisten toimintakyky ja

jopa henki on vaarantunut. Lautakunta edellyttää määrätietoista suunnittelua ja panostuksia poikkeusolojen pelastustoimen ja muun turvallisuuden kehittämiseksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Digitalisoitumisen ja tekoälyn hyödyntäminen ovat keskeisessä roolissa hyvinvointialueen palveluiden kehittämisessä, ja niitä tulee hyödyntää palo- ja pelastustoimen kehittämisessä.

6. Muita kommentteja hyvinvointialueen strategian ja palvelustrategian näkökulmasta

Hyvinvointialueen eräs arvo on toimia vastuullisesti ja tämä tulee ottaa huomioon erityisesti eri tietojärjestelmien toiminnassa, että tietojärjestelmät eivät vaaranna asiakas-, potilas- tai kokonaisturvallisuutta.

Palvelustrategiassa on asetettu tavoitteeksi, että palvelujen kehittämisessä tunnistetaan väestön kehityksen ja palvelujen tarpeen muutokset sekä huomioidaan laajasti erilaiset yhteiskunnalliset muutokset ja riskit. Riskikuvan muodostamisessa ja valmiussuunnittelussa tulee hyödyntää pelastustoimen tuntemuksen lisäksi kaikkien toimialojen omavalvonnan tietämystä sekä sosiaali- ja terveystoimen tietämystä, sillä valmiuteen liittyviä tehtäviä on myös sosiaali- ja kriisipäivystyksessä.